

20.6.2018

EOAK/4783/2017

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Juha Haapamäki

POLIISIN MENETTELY TAKAVARIKOSSA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli poliisin ja ulosoton menettelyä. Hän kertoi, että hänet pidätettiin ja hänen asunnostaan takavarikoitiin erilaisia tavaroita ja myös 1 800 euroa. Rahat luovutettiin ulosottoviranomaisille, jotka ulosmittasivat ne, vaikka ne kuuluivat kantelijan isälle, jonka auton hän oli myynyt. Kantelija arvosteli muutoinkin poliisin menettelyä.

Kantelijalle ilmoitettiin 31.10.2017 kirjeellä, että hänen kantelunsa tutkitaan vain siltä osin kuin siinä on kyse viranomaisten menettelystä edellä mainittujen rahojen suhteen.

2 SELVITYS

Asiassa antoivat selvityksensä Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen rikoskomisario ja vanhempi konstaapeli sekä lausunnon poliisipäällikkö.

Jäljennökset selvityksistä ja lausunnoista liitetään oheen tiedoksi kantelijalle.

Lisäksi on saatu selvitystä Itä- ja Keski-Uudenmaan ulosottoviraston kihlakunnanulosottomieheltä.

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumatietoja

Poliisille tehdyn rikosilmoituksen mukaan eräästä myymälästä oli anastettu golftarvikkeita 6 000 euron arvosta. Kantelija otettiin 18.2.2017 aamupäivällä kiinni epäiltynä törkeästä varkaudesta ja hänet pidätettiin seuraavana päivänä. Hän pääsi vapaaksi 21.2.2017.

Kantelijan asuntoon iltapäivällä 18.2.2017 tehdyn kotietsinnän yhteydessä sieltä otettiin poliisin haltuun muun ohessa 1 800 euroa käteistä. Rikoskomisario päätti samana päivänä takavarikoida rahat. Kantelija kertoi kuulustelussa saaneensa rahat auton myynnistä.

Saadun selvityksen mukaan jutun tutkija otti poliisilaitoksen vakiintuneen käytännön mukaisesti yhteyttä ulosottovirastoon. Näin menetellään, kun epäillään, että rahat on hankittu laittomasti tai että kiinniotettu on ulosottovelallinen.

Kihlakunnanulosottomies ulosmittasi 21.2.2017 mainitut 1 800 euroa kantelijan ulosotossa olevista veloista ja rahat otettiin ulosottomiehen haltuun. Kihlakunnanulosottomiehen mukaan ulosmittauspäättös valitusosoituksineen lähetettiin 23.2.2017 kantelijalle ykköspostissa. Rikoskomisario päätti takavarikon 21.2.2017 merkinnällä ”muu ulosottoasia” ja lopetustoimenpiteellä ”luovutettu”.

3.2 Poliisin menettelyn arviointi

Asiassa herää kysymys ensinnäkin siitä, millä perusteella rahat ylipäätään otettiin poliisin haltuun ja takavarikoitiin. Toiseksi on arvioitava poliisin menettely ilmoittaa rahoista ulosottoviranomaiselle.

3.2.1 Rahojen takavarikko

Kantelijaa epäiltiin törkeästä varkaudesta. Hänen luonaan tehdyssä kotietsinnässä sieltä löytyi golftarvikkeita ja edellä mainitut 1 800 euroa. Rikoskomisarion mukaan kantelijan asunnosta löytyneet rahat takavarikoitiin, koska epäiltiin niiden olevan peräisin anastetun tavaran myynnistä.

Oikeusohjeita

Pakkokeinolain 7 luvun 1 §:ssä säädetään takavarikoimisen edellytyksistä seuraavaa.

Esine, omaisuus tai asiakirja voidaan takavarikoida, jos on syytä olettaa, että:

- 1) sitä voidaan käyttää todisteena rikosasiassa;
- 2) se on rikoksella joltakulta viety; tai
- 3) se tuomitaan menetetyksi.

Pakkokeinolain 6 luvun 1 §:ssä puolestaan säädetään vakuustakavarikon edellytyksistä.

Omaisuuksia saadaan määrätä vakuustakavarikkoon sakon, rikokseen perustuvan vahingonkorvauksen tai hyvityksen taikka valtiolle menetettäväksi tuomittavan rahamäärän maksamisen turvaamiseksi. Edellytyksenä vakuustakavarikon määräämiselle on, että omaisuus kuuluu henkilölle, jota on syytä epäillä rikoksesta tai joka voidaan rikoksen johdosta tuomita korvaamaan vahinko tai maksamaan hyvitystä taikka menettämään valtiolle rahamäärä, ja on olemassa vaara, että mainittu henkilö pyrkii välttämään sakon, vahingonkorvauksen, hyvityksen tai rahamäärän maksamista kätkemällä tai hävittämällä omaisuuttaan, pakenemalla tai muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Esitutkintalain 1 luvun 2 §:n mukaan

Esitutkinnassa selvitetään:

- 1) asian laadun edellyttämällä tavalla epäilty rikos, sen teko-olosuhteet, sillä aiheutettu vahinko ja siitä saatu hyöty, asianosaiset sekä muut syyteharkintaa ja rikoksen johdosta määrättävää seuraamusta varten tarvittavat seikat;
- 2) mahdollisuudet rikoksella saadun omaisuuden palauttamiseksi ja rikoksen johdosta tuomittavan menettämisseuraamuksen tai asianomistajalle tulevan vahingonkorvauksen täytäntöönpanemiseksi.

Kannanotot

Pakkokeinolain 7 luvun 1 §:n esitöissä on todettu, että "asianomistajan edun turvaamiseksi takavarikkoon voidaan panna myös käteistä rahaa. Takavarikon etuna on, että se voidaan toteuttaa vakuustakavarikkoa matalammalla kynnyksellä ja kevyemmässä menettelyssä. Jotta tällainen takavarikko voi tulla kysymykseen, täytyy poliisin haltuun otetut rahat voida yhdistää juuri kyseiseen asianomistajaan. Myös pankkitalletus voi olla takavarikon kohteena. Takavarikoiminen niin käteisen rahan kuin pankkitalletuksen osalta edellyttää sitä, että takavarikon perusteeseen liittyvä osuus on erotettavissa rikoksesta epäillyn muista käteisvaroista tai tilillä olevista rahoista" (hallituksen esitys 222/2010 vp s. 273).

Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että jos esimerkiksi varkaudesta epäilty tavoitetaan pian rikoksen tapahduttua ja hänen hallustaan löydetään seteleitä, joita nimenomaan voidaan epäillä kyseisellä varkaudella viedyiksi, rahat voidaan takavarikoida. Jos rahat ovat jo ehtineet täysin sekoittua asianomaisen muihin rahoihin, takavarikko ei tule kyseeseen (Helminen ym: Esitutkinta ja pakkokeinot, 2014 s. 968).

Poliisilaitoksen lausunnossa todetaan, että asianomistajan edun turvaamiseksi rahavarojen takavarikoiminen pakkokeinolain 7 luvun mukaisesti on mahdollista, mutta on syytä huomioda, että takavarikoitujen rahojen tulee liittyä "korvamerkittyinä" tutkittavaan rikokseen. Tässä tapauksessa käteisrahavarojen takavarikoimisen peruste olisi tullut kirjata kotietsintä- ja takavarikkopöytäkirjaan, kun tutkintailmoituksessa todetaan anastetuksi golfvälineitä, urheiluvaatteita ja urheilutarvikkeita. Poliisilaitoksen mukaan vakuustakavarikko olisi soveltunut toimenpiteenä takavarikkoa paremmin rahavarojen haltuunottoon.

Voin yhtyä näihin näkemyksiin. Tässä tapauksessa ei ole esitetty muuta kuin että oli "epäily" rahojen olevan peräisin anastetun omaisuuden myynnistä. Mitään konkreettisempaa ei ole tuotu esiin. Takavarikon edellytyksiä ei nähdäkseni ole käteisen rahan osalta ollut käsillä.

On mahdollista katsoa, että asiassa oli kuitenkin edellytykset vakuustakavarikolle. Tähän nähdän pidän riittävänä, että saatan vastaisen varalle rikoskomisarion tietoon käsitykseni hänen virheellisestä menettelystään.

3.2.2 Ilmoitus ulosottoviranomaiselle

Ulosottoviranomaisella on sinänsä oikeus saada nyt puheena oleva tieto henkilön rahoista muulta viranomaiselta. Ulosottolainsäädännön lähtökohta on, että toinen viranomainen on pyynnöstä velvollinen antamaan ulosottoviranomaiselle tiedon velallisen varoista. Ulosottokaa- ren 3 luvun 67 §:n mukaan

Viranomaisen ja sen, joka hoitaa julkista tehtävää, on pyydetessä ilmoitettava ulosot- tomiehelle kaikki tiedossaan olevat:

- 1) velallisen omaisuutta ja varallisuutta, tuloja, velkoja ja muuta taloudellista asemaa se- kä maksuyhteyksiä koskevat tiedot;
- 2) velallisen työ- ja palvelussuhteita, eläkkeitä ja taloudellista toimintaa koskevat tiedot;
- 3) velallisen osoite- ja puhelintiedot samoin kuin muut yhteydenottoon tarvittavat tiedot.

Sen sijaan puheena olevan kaltaisesta oma-aloitteisesta ilmoittamisesta ei ole ainakaan ni- menomaisesti säädetty.

Tämä kysymys on aiemminkin noussut esiin laillisuusvalvonnassa.

Aiempi laillisuusvalvontakäytäntö

Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio päätyi marraskuussa 2004 antamassaan päätöksessä dnro 605/4/02 siihen, että poliisi ei menetellyt lainvastaisesti, kun ulosottoviranomaiselle oma- aloitteisesti ilmoitettiin pidätetyn hallussa olevasta huomattavasta käteisrahamäärästä. Hän perusteli näkemystään seuraavasti:

"Ratkaisevaa kantelunalaisen yksittäistapahtuman arvioinnin kannalta on käsitykseni mu- kaan se, onko ko. tieto – poliisin toimenpiteen kohteena olevan henkilön hallussa oleva rahasumma – salassa pidettävää tietoa. Mikäli tieto on ollut salaista, ei sitä käsitykseni mukaan ole voinut edellä selostetun kaltaisen yleisluontoisen kirjeen perusteella luovut-

taa. Ulosottolain 3 luvun 34 f § on käsitykseni mukaan edellyttänyt pyynnön, joka koskee tiettyä yksilöitävissä olevaa ulosottoasiaa.

JulkL 24 §:n 1 momentin 23 kohdan on selitetty tarkoittavan henkilön taloutta kokonaisuudessaan tarkoittavia tietoja. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi päätoimesta saatavaa palkkaa koskevat tiedot. Laissa on tarkoitettu pitää salaisina sellaiset tiedot, joilla laajemmin kuvataan henkilön taloudellista asemaa, kokonaisvarallisuutta kokonaisuudessaan (Wallin – Konstari: Julkisuus- ja salassapitolainsäädäntö, 2000, s. 166-167). Lähtökohtaisesti voidaan käsitykseni mukaan todeta, että henkilöllä mukanaan oleva rahamäärä tai muu varallisuus ei kuvaa hänen kokonaisvarallisuuttaan. Jossain tapauksessa saat-taisi kuitenkin olla niinkin, että henkilön kokonaisvarallisuus ilmenisi siitä, mitä hänellä on mukanaan, mutta tässä kantelunalaisessa tapauksessa ei ole kuitenkaan kysymys tällaisesta tilanteesta. Asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella minulla ei ole aihetta epäillä, että kysymyksessä olevan tiedon antamalla poliisi olisi paljastanut sellaisen henkilön taloutta koskevan tiedon, joka olisi JulkL:n nojalla salassa pidettävä.

Tapahtumasta saatujen tietojen perusteella myöskään JulkL 24 §:n 1 momentin 28 kohta ei näyttäisi tässä tapauksessa asettaneen estettä tietojen luovuttamiselle. Lisäksi on arvioitava, onko mahdollista, että kysymyksessä oleva tieto olisi poliisilain 43 §:n 2 momentissa tarkoitettu sellainen yksityisyyteen kuuluva seikka, jonka ilmitulo voi aiheuttaa henkilölle vahinkoa tai haittaa. Kun kysymyksessä oleva tieto on annettu ulosottoviranomaiselle, joka on käyttänyt tietoa vain oikeusjärjestyksessä säädetyn tehtävän täyttämiseen, ei käsitykseni mukaan kysymyksessä voi olla mainitussa lainkohdassa tarkoitettu vahinko tai haitta.

Edellä olevalla perusteella katson, että kantelussa tarkoitettujen tietojen antaminen ulosottoviranomaiselle ei ole ollut lainvastaista eikä minulla ole aihetta toimenpiteisiin yksittäisen poliisimiehen osalta. Asianomainen poliisimies on menetellyt poliisilaitoksella vakiintuneen käytännön mukaisesti, joka käytäntö on omaksuttu em. ulosottoviranomaisen poliisille osoittamasta kirjeestä.

Vaikka lähtökohtana voidaan pitää, että julkisen tiedon luovuttamiselle ei ole estettä, kuvattun kaltainen yleiseen yhteistoimintatapaan pohjautuva menettely ei ole henkilötietolainsäädännön näkökulmasta täysin ongelmaton."

Apulaisoikeusasiamies Rautio totesi, että julkisuuslain lisäksi on otettava huomioon myös esimerkiksi henkilötietolain 33 §. Sen mukaan

Joka henkilötietojen käsittelyyn liittyviä toimenpiteitä suorittaessaan on saanut tietää jotakin toisen henkilön ominaisuuksista, henkilökohtaisista oloista tai taloudellisesta asemasta, ei saa tämän lain vastaisesti sivulliselle ilmaista näin saamiaan tietoja.

Hän piti menettelyä ongelmallisena perustuslain 10 §:n mukaisen yksityiselämän suojan kannalta siltä osin kuin sillä on katsottu tarkoitettua sitä, että yksilöllä on oikeus elää omaa elämänsä ilman viranomaisten tai muiden ulkopuolisten tahojen mielivaltaista tai aiheetonta puuttumista hänen yksityiselämäänsä. Hän totesi myös, että tietosuojavaltuutettu oli todennut asiaa koskevan lainsäädännön olevan epäselvä. Raution mukaan jos menettelystä halutaan tehokas ja laajasti käytettävä, siitä olisi syytä säätää lailla. Joka tapauksessa hän piti selvänä, että ilmoitusmenettelystä tulisi olla ohjeet, joiden laatimisessa olisi otettu huomioon se, että menettely ei voisi johtaa lainvastaiseen tietojen antamiseen, ja joilla varmistettaisiin se, että menettelyä käytettäisiin yhdenmukaisesti.

Silloinen apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen puolestaan totesi elokuussa 2005 antamassaan päätöksessä (dnro 869/4/03), että rajavartioston oma-aloitteista ilmoitusta asiakkaan rahoista ulosottoviranomaiselle voidaan pitää sellaisena henkilön yksityisyyden suojaan kohdistuvana toimenpiteenä, jollaisesta tulisi säätää lailla. Myös hallinnon lainalaisuusperiaate

edellyttää, että kaikki yksityishenkilön oikeusasemaan kohdistuva viranomaistoiminta on lakiin perustuvaa. Rajavartiolaitoksen tehtäviin ei ilman erityistä sääntelyä kuulu siviilioikeudellisten saamisten perimisen edistäminen.

Tämän päätöksen johdosta apulaisoikeusasiamiehen pyytämässä lausunnossa oikeusministeriö totesi helmikuussa 2006 muun muassa, että ulosottoviranomaisen tiedonsaantitarpeet on arvioitu ulosottolain uudistuksissa. Lainvalmistelussa on lähdetty siitä, että ulosottoviranomaisen tiedonsaanti perustuu aina tämän viranomaisen omaan aktiivisuuteen. Ulosottoasioissa ei ministeriön käsityksen mukaan ollut tarvetta luoda järjestelmiä, jotka oikeuttaisivat muut viranomaiset tapauksesta riippumatta ja oma-aloitteisesti ilmoittamaan ulosottovelallista koskevia tietoja ulosottoviranomaisille sen lisäksi, mitä tuolloin jo oli ulosottolaissa säädetty.

Silloinen apulaisoikeusasiamies Jääskeläinen totesi syyskuussa 2008 päätöksessään dnro 2116/4/06, että hänen käsityksensä mukaan hänen em. aiemmassa päätöksessään lausuttu soveltuu vastaavasti myös vankeinhoitoviranomaisten menettelyyn. Vankeinhoitoviranomaisten lainmukaisiin velvollisuuksiin ei kuulu oma-aloitteisesti ilmoittaa ulosottoviranomaiselle vangin tilille tulleista rahasuorituksista. Apulaisoikeusasiamiehen tiedossa ei liioin ollut, että vankeinhoitoviranomaisten ja ulosottoviranomaisten välillä olisi säädetty tämänkaltaisesta yhteistoiminnasta.

Asia on tullut esille myös tullin osalta. Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin totesi lokakuussa 2016 tekemässään päätöksessä dnro 4114/4/15 em. aiempiin ratkaisuihin viitaten, että oma-aloitteinen ulosottoviranomaisten perinnän tehokkuuteen liittyvien päämäärien tukeminen ilman lain siihen antamaa selvää valtuutusta ei ole hallinnon lainalaisuuden vaatimus ja perusoikeuksien, kuten yksityisyyden suoja huomioon ottaen hyväksyttävää. Hänen mukaansa yksi keskeisiä hyvän hallinnon oikeusperiaatteita on tarkoitussidonnaisuuden periaate. Sen mukaan viranomaisen voi käyttää toimivaltaansa vain siihen tarkoitukseen, johon se on määritelty tai muuten tarkoitettu käytettäväksi. Periaate sisältää myös yleisen kiellon käyttää väärin mitä tahansa viranomaisen tehtäviin ja toimivaltaan kuuluvaa elementtiä. Hän katsoi, että tullin menettely oma-aloitteisesti ilmoittaa ulosottoviranomaiselle kotietsinnän yhteydessä takavarikoituista rahoista ulosottoon oli lakiin perustumaton.

Totean myös, että tiedossani on Vantaan käräjäoikeuden vahingonkorvausasiassa 30.4.2018 antama tuomio (L 17/19530), jossa on katsottu poliisilain 7 luvun 2 §:n oikeuttaneen poliisin oma-aloitteisesti ilmoittamaan kiinniotetun rahoista ulosottoon. Käräjäoikeus kuitenkin totesi poliisilain 7 luvun 2 §:n soveltamiskysymyksen olevan sillä tavoin oikeudellisesti epäselvä, että kantajaa ei veloitettu korvaamaan valtion oikeudenkäyntikuluja. Tuomiosta on valitettu hovioikeuteen. Korostan, että en seuraavassa tietenkään ota kantaa tuohon vireillä olevaan riita-asiaan, vaan oikeusasiamiehelle tehtyyn kanteluun ja poliisin menettelyyn myös yleisemmin.

Poliisin menettelyn arviointi

Saaduissa selvityksissä ja lausunnoissa on ilmoittamisen perusteeksi vedottu poliisilain 7 luvun 2 §:ään, jonka 1 momentti kuuluu seuraavasti:

Poliisin henkilöstöön kuuluvan virkamiehen tai muun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetun henkilön vaitiovelvollisuus ei estä tiedon antamista viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle yhteisölle, jolla säädetyn tehtävänsä vuoksi on tarve saada tieto muuten salassa pidettävästä seikasta taikka henkilön luotettavuudesta tai sopivuudesta tehtävään. Tietojen luovuttamisesta turvallisuuden kannalta merkittävään tehtävään pyrkivän tai siinä olevan henkilön luotettavuuden varmistamiseksi säädetään erikseen laissa.

Tuon lainkohdan esitöissä (hallituksen esitys 224/2010) on todettu, että ”käytännössä momentin ensimmäisen virkkeen mukainen tietojen antaminen tapahtuu yleensä pyynnöstä. Tämä ei olisi kuitenkaan antamisen välttämätön edellytys. Esimerkiksi rikostorjunnassa saattaa tulla eteen tilanteita, joissa rikoksen estämiseksi tietoja täytyy oma-aloitteisesti välittää toiselle viranomaiselle. Sama koskee muutenkin tietojen antamista toisen viranomaisen hoidettaviksi kuuluvien tehtävien suorittamista varten.”

Poliisilain 7 luvun 2 § on tullut voimaan vuoden 2014 alusta. Aiemmissa laillisuusvalvontaratkaisuuksissa ei ole arvioitu poliisilain 7 luvun 2 §:n merkitystä puheena olevan kaltaisissa tilanteissa. Muiden kuin poliisiviranomaisten osalta sen soveltaminen ei sinänsä tulisi kysymykseenkään. Säännöksellä ei käsitykseni mukaan ole ollut tarkoitus muuttaa aiempaa oikeustilaa nyt puheena olevan kaltaisissa tilanteissa. Vuoden 2013 loppuun voimassa olleen poliisilain 43 §:n mukaan

Poliisin henkilöstöön kuuluva tai muu 1 momentissa tarkoitettu henkilö ei saa tehtäviensä hoitoon kuulumattomalla tavalla käyttää hyödykseen eikä luvatta muille ilmaista sellaisia henkilön yksityisyyteen kuuluvia seikkoja, jotka hän on saanut tässä tehtävässään tietoonsa ja joiden ilmitulo voi aiheuttaa henkilölle vahinkoa tai haittaa. Vaitiolovelvollisuus ei kuitenkaan estä asian ilmaisemista viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle yhteisölle, jolla säädetyn tehtävänsä vuoksi on tarve saada tieto muutoin salassa pidettävästä seikasta taikka henkilön luotettavuudesta tai sopivuudesta.

Tämän säännöksen esitöissä todettiin muun muassa, että viranomaisia, joille muutoin salassa pidettävien tietojen luovuttaminen olisi käytännössä tarpeen, olisivat ylimpien laillisuusvalvontaviranomaisten ohella muun muassa sosiaali-, tulli- ja rajavartiolaitokset. Julkista tehtävää hoitavilla yhteisöillä tarkoitettaisiin esimerkiksi valtion liikelaitoksia (hallituksen esitys 57/1994).

Poliisilain 7 luvun 2 §:n 1 momentti on varsin yleisluontoinen eikä sitä säädettäessä ilmeisesti ole ajateltu ainakaan nimenomaisesti tietojen oma-aloitteista luovuttamista ulosottoviranomaisille. Poliisihallituksen saman tyyppistä menettelyä koskevassa lausunnossa 3.10.2017 (POL-2017-13343) on todettu, ettei ilmoittamisesta ole ohjeistusta. Totean myös, että tällaiselle järjestelylle ei oikeusministeriön edellä mainitun lausunnon mukaan ole katsottu olevan tarvetta ulosottoa koskevassa lainsäädännössä, joka perustuu ulosottoviranomaisten oikeuteen saada pyynnöstä tietoja toisilta viranomaisilta. Myös nykyisin voimassa olevan ulosottoaaren 3 luvun 67 § lähtee tästä. Näin ollen poliisin oma-aloitteista ilmoitusta ei nähdäkseni voida perustella myöskään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 19 §:n 1 momentin 13 kohdalla, jossa säädetään tietojen antamisesta ulosottoaaren mainitun pykälän mukaisesti.

Edellä mainituissa aiemmissa laillisuusvalvontaratkaisuuksissa esille otetut näkökohdat ovat nähdäkseni edelleen relevantteja ja niitä voidaan soveltaa myös nyt käsillä olevaan tapaukseen. Niiden sekä ulosottolainsäädännön ja oikeusministeriön esittämän kanssa sopisi huonosti yhteen poliisilain 7 luvun 2 §:n tulkitseminen niin, että se oikeuttaisi poliisin omasta aloitteestaan säännönmukaisesti ilmoittamaan ulosottoviranomaisille poliisin tietoon tulleista henkilön rahoista. Tämä korostuu, jos henkilölle perittävänä olevien velkojen perusteella ei välttämättä ole mitään tekemistä rikollisen toiminnan kanssa.

Sinänsä on selvää, ettei ole niin, että poliisi ei voisi koskaan ottaa yhteyttä ulosottoviranomaisiin. Korostan kuitenkin, että vaikka poliisi esimerkiksi vakuustakarikkoa harkitessaan tiedustelee ulosottoviranomaiselta, onko turvaamistoimen kohde ulosottovelallinen, ei tämä edellytä, että samalla ilmoitetaan epäillyn rahavaroista.

Kyse on poliisilaitoksen ilmeisen vakiintuneesta toimintatavasta, jolle on sinänsä nähtävissä perusteita poliisilain 7 luvun 2 §:n sanamuodosta, tuon lainkohdan esitöistä ja oikeuskirjallisuudestakin, jossa on viitattu lain esitöihin. Itse kuitenkin katson edellä esittämilläni perusteilla, että tässä tapauksessa olisi ollut perustellumpaa pidättäytyä ilmoittamasta rahoista omaaloitteisesti.

Saatan käsitykseni rikoskomisarion ja poliisilaitoksen tietoon.

3.3 Ulosottoviranomaisten menettely

Asiassa ei ole tullut ilmi aihetta epäillä, että ulosottoviranomaiset olisivat menetelleet asiassa lainvastaisesti tai muutoinkaan tavalla, joka antaisi minulle aihetta toimenpiteisiin.

4 YHTEENVETO JA TOIMENPITEET

On sinänsä tärkeää, että ulosoton tehokkuutta ylläpidetään ja että tämän varmistamiseksi tehdään myös viranomaisyhteistyötä. Tämän tulee kuitenkin tapahtua lain puitteissa.

Ensinnäkin korostan sitä, että poliisilla ei ole yleistä toimivaltaa ottaa tapaamiaan rahoja haltuunsa, saati takavarikoida niitä. Tällaiselle menettelylle on aina oltava laillinen peruste, joka on kussakin yksittäistapauksessa harkittava huolella.

Lisäksi totean, että jos poliisin oma-aloitteisesta ilmoitusmenettelystä ulosottoon halutaan tehokas ja oikeusvarma, siitä olisi syytä säätää lailla. Tällöin voitaisiin edesauttaa sitä, että menettely ei johtaisi lainvastaiseen tietojen antamiseen ja varmistettaisiin, että menettelyä käytettäisiin yhdenmukaisesti. Poliisihallituksen mukaan nykyisin menettelyä ei ole edes ohjeistettu. Saatan tämän käsitykseni sisäministeriön ja oikeusministeriön tietoon.

Lisäksi saatan edellä kohdissa 3.2.1 ja 3.2.2 esittämäni käsitykset rikoskomisarion menettelystä vastaisen varalle hänen tietoonsa. Koska hän on osin toiminut poliisilaitoksen ilmeisen vakiintuneen käytännön mukaan, saatan käsitykseni myös poliisilaitoksen ja Poliisihallituksen tietoon.

Näistä syistä lähetän jäljennöksen tästä päätöksestä tiedoksi sisäministeriölle, oikeusministeriölle, rikoskomisariolle ja Itä-Uudenmaan poliisilaitokselle. Lähetän jäljennöksen päätöksestäni myös Poliisihallitukselle.

Muihin toimenpiteisiin asia ei anna aihetta.